

KÖLTSÉGEK ÉS HIBÁS NYOMTATVÁNYOK A VÉGREHAJTÁSI ELJÁRÁSBAN

PAP PÉTER

A HUN-REN-ELTE
Jogtörténeti Kutatócsoport
blogja

A SZERZŐ:

DR. PAP PÉTER

DOKTORANDUSZ

ELTE ÁJK MAGYAR ÁLLAM- ÉS
JOGTÖRTÉNETI TANSZÉK

PETERPAP96@GMAIL.COM

2024. október 28.

Az országos szabályozás és gyakorlat

A bíróság oldalán, a bírósági kiküldött oldalán és a felek oldalán egyaránt

felmerülhetett a végrehajtási eljárásban költség, amit főszabály szerint a végrehajtást szenvedőnek, vagyis az adósnak kellett megfizetnie.¹ Kivételt jelentett, ha az ingófogalás sikertelenül zárult vagy azt mellőzték, mert az ingóságok árveréséből várható összeg az árverés költségét fedezte volna.² Szintén kivételt képezett a felülfoglalás esete is, ha az újabb helyszíni eljárás során nem foglaltak le újabb értékes ingóságokat és nem is hiányzott ingóság a korábbi összeírásból.³ 100 korona tökéet meg nem haladó ügyekben olyan adósvédelmi szabályokat is bevezettek, amelyek szerint a végrehajtást szenvedőnek nem kellett viselnie azokat a költségeket, amelyeket a végrehajtató okozott.⁴ Ugyanígy, ügyértéktől függetlenül sem tolerálták a bíróságok a felesleges

költségszaporítást: amikor valaki négy biztosítási végrehajtási kérvényt és négy keresetet nyújtott be, akkor a bíróság csak annyi költségek fogadott el, amennyi akkor járt volna, ha ezeket együttesen kérelmezi. Ilyen volt az az eset is, amikor egy kitűzött árverést annak ellenére nem tartottak meg, hogy semmilyen eljárási jogi indok ezt nem támasztotta alá, ezért a végrehajtatonak kellett viselnie ennek a költségeit.⁵

A költségeket szakaszosan, az egyes eljárási cselekmények után állapította meg a foganatosító bíróság. A kiküldött, aki az adott eljárási cselekményt pl. ingófogalást végezte, három napon belül benyújtotta az arról készült jegyzőkönyvet, hogy a bíróság végzéssel rendelkezen a költségekről. Csak az 1930-as években került át ez a jog a kiküldöthöz, de akkor is megmaradt a bíróság azon joga, hogy bármikor az eljárás során megváltoztathatta a kiküldött költség-megállapítását.⁶

A bírói gyakorlat megkövetelte a végrehajtótól, hogy az olcsóbb eszközt vegye igénybe, ha a helyszínre kellett utaznia, mert az nem a székhelyén volt. Ugyanezt várták el a végrehajtatótól és annak képviselőjétől is.⁷ Az eljáró ügyvéd akkor is igényt tarthatott a díjaira, ha az eljárási cselekménynél ügyvédsegédet küldött maga helyett. A kiküldötnnek a napidíját és a fuvardíját is megosztva állapították meg, tehát három ügy között oszlott meg egy napidíj összege, és nem mind a három ügyben kapott egy-egy napnyi napidíjat.⁸ Az említett szereplőkön kívül a zárgondnok díja és a becsüs díja is költségként a végrehajtást szenvedő terhelte. A becsüs díjaira a végrehajtói díjszabást kellett alkalmazni.⁹

A Bonyhádi és a Dombóvári Királyi Járásbíróság gyakorlata

A vizsgált ügyek között volt hasonló, mint amelyet az országos joggyakorlat is érintett.¹⁰ Ebben egy kilakoltatás eljárási költségeiről kellett rendelkezni. A végrehajtató az első határnapot önhibából elmulasztotta és nem jelent meg a helyszínen, ezért új időpontban kellett újból megkísérelni azt, amely második alkalommal sikeres lett. Emiatt a bíróság a teljes eljárási költséget két részre osztotta a felek között. Az első helyszíni eljárás költségét és ezenfelül a végrehajtató képviselőjének közbenjárási díját is a végrehajtató terhére állapította meg, és

járó 200 K f követelését foglalták le
K f értékű ingóságait

A bíróság a) kiküldött részére 158 K f b) a becsüs részére 87 K f költséget, c) a végrehajtó képviselője részére pedig saját fele ellenében 87 K f közbenjárási díjat

állapít meg.

A bíróság a) kiküldött részére 11 P f b) a becsüs részére 2 P f költséget, c) a végrehajtó képviselője részére pedig saját fele ellenében 11 P f közbenjárási díjat

állapít meg. és

csak a második eljárás költségeit kellett a végrehajtást szenvedőnek viselnie. Másodfokon azonban ez nem állta meg a helyét, a törvényszék akként módosította a végzést, hogy a kiküldött költségeit mindkét árverés alkalmával a végrehajtást szenvedő viselte, és az első alkalom ügyvédi díja maradt a végrehajtató terhén.

Érdekes és egyben banálisnak tűnő különbségre mutat rá a két eljárás, a bonyhádi és a dombóvári költségmegállapítási gyakorlat összehasonlítása. Ez igazából egy ügyviteli kérdés volt, amely a költségeket megállapító végzés formanyomtatványával kapcsolatos. Érdemi jogszabályi változás nem történt a szóban forgó ügyek lefolytatása között, ahogyan a nyomtatvány szövege sem változott, így önmagában az eljárások között eltelt idő nem jelent lényeges különbséget. A nyomtatvány egy bekezdése a következő szöveget tartalmazta: „A bíróság a) a kiküldött részére ... korona b) a becsüs részére ... korona költséget, c) a végrehajtó képviselője részére pedig saját fele ellenében ... korona közbenjárási díjat állapít meg.” Ennek is a c) ponton belül a „saját fele ellenében” fordulat okozott többször indulatokat a végrehajtatók között.

A bonyhádi eljárásban az volt a bevett gyakorlat, hogy a bíróság ezt a nyomtatványt egyszerűen kitöltötte, ez pedig mondatba foglalva például

úgy hangzott, hogy „a végrehajtó képviselője részére pedig saját fele ellenében 32 korona közbenjárási díjat állapít meg.” Ennek következtében a végrehajtatók úgy értelmezték a végzést, hogy az ő képviselőjük díját saját maguknak kell fizetniük.¹¹

Emiatt voltak olyan felfolyamodások, amelyeknek csak az volt az alapja, hogy ez a végzés ellentétes a Vht. 27. §-val. Tehát a bíróság tevékenysége generálta a jogorvoslati kérelmeket, rontva ezzel az eljárás hatékonyságát. Ezt a rendellenességet a határozatot hozó bíróság a kérdéses ügyekben úgy oldotta meg, hogy a Pp. 555. § alapján saját hatáskörben elintézte és kijavította azokat. Az új végzésben a járásbíró-ság kitért arra, hogy a nyomtatvány hibás ugyan, viszont a Vht. 27. §-ból egyértelműen következik, hogy a költségeket a végrehajtást szenvedő viseli. Viszont arra is volt példa, hogy az ilyen beadványt fel kellett terjeszteni másodfok-ra.¹² Ez valószínűleg a felfolyamodó hajthatatlansága miatt következett be, ám itt is kiemelte az eljáró bírót, hogy a támadott félmondat nem azt jelenti, hogy a végrehajtónak kell viselnie a közbenjárási díjat. A másodfok egyébként részben helyt adott a felfolyamodásnak és a „saját fele ellenében részt” törölte a végzés szövegéből, így a mondat értelme az lett, hogy a közbenjárási díjat csak megállapítja egy bizonyos összegben.

Érdekes megfigyelni azt, hogy a Dombóvári Királyi Járásbíróság sokkal szabadabban használta ugyanezt a formanyomtatványt, és előfordult, hogy ezt a hibás félmondatot egyszerűen kihúzták.¹³ A másodfokon eljáró Szekszárdi Törvényszék gyakorlatából arra következtethetünk, hogy a dombóvári gyakorlat volt a helyes, mivel az egyik bonyhádi ügyben hasonló tartalomra változtatta meg az elsőfokú végzést, tehát a bonyhádi járásbírósnak is rugalmasabban kellett volna kezelnie a nyomtatványt.

Hivatkozások:

- ¹ A végrehajtási eljárásról 1881. évi LX. törvénycikk (továbbiakban: Vht.) 27. §
- ² Vht. 47. §
- ³ Vht. 70. §
- ⁴ Az 1908. évi XLI. törvénycikk (továbbiakban: Vhn.) 4. §
- ⁵ Sárffy Andor: A végrehajtási eljárás jogszabályainak magyarázata. Budapest, 1938, Grill Károly Könyvkiadóvállalata. 83. p.
- ⁶ A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930. évi XXXIV. törvénycikk (továbbiakban: Te.) 69. §
- ⁷ Borsodi Miklós (szerk.): A végrehajtási eljárás zsebkönyve. Magyar törvények. A Franklin-társulat zsebkiadásai. Budapest, 1915, Franklin-Társulat. 43. p.
- ⁸ Borsodi 1915. 44. p.
- ⁹ Sárffy 1938. 86. p.
- ¹⁰ Magyar Nemzeti Levéltár Tolna megyei Levéltára VII. 3. a. Dombóvári királyi járásbíró iratai, polgári perek. Pk. 2118/1920.

¹¹ Magyar Nemzeti Levéltár Tolna megyei Levéltára VII. 2. a. Bonyhádi királyi járásbíró iratai, polgári perek. Pk. 2530/1929. és Pk. 2862/1929.

¹² Magyar Nemzeti Levéltár Tolna megyei Levéltára VII. 2. a. Bonyhádi királyi járásbíró iratai, polgári perek. Pk. 3389/1929.

¹³ Magyar Nemzeti Levéltár Tolna megyei Levéltára VII. 3. Dombóvári királyi járásbíró iratai, polgári perek. Pk. 2058/1920. és Pk. 2118/1920.

Képek elérhetősége:

1. oldal, felső kép: Végzés a Dombóvári Királyi Járásbíró iratanyagából. A szerző saját felvétele.
1. oldal, alsó kép: Végzés a Bonyhádi Királyi Járásbíró iratanyagából. A szerző saját felvétele.